

PRESSITEADE nr 192/22

Luxembourg, 30. november 2022

Üldkohtu otsus kohtuasjas T-101/18 | Austria vs. komisjon

Uute tuumareaktorite ehitamine: Üldkohus jättis rahuldamata hagi, mille Austria esitas, et vaidlustada Ungari investeerimisabi, mille komisjon oli heaks kiitnud

Euroopa Komisjon kiitis 6. märtsi 2017. aasta otsusega¹ (edaspidi „vaidlustatud otsus“) heaks investeerimisabi, millest Ungari teatas riigi äriühingu MVM Paks II Nuclear Power Plant Development Private Company Limited by Shares (edaspidi „äriühing Paks II“) kasuks seoses Paksi tuumaelektrijaama ehitatava kahe tuumareaktori käitamisega – tegemist on reaktoritega, mis on mõeldud järk-järgult asendada nelja selles tuumajaamas juba kasutuses olevat reaktorit.

See investeerimisabi (edaspidi „kõnealune abi“), mis sisuliselt seisneb uute tuumareaktorite tasuta äriühingu Paks II kasutusse andmises nende käitamiseks, on suures osas rahastatud 10 miljardi euro suuruse vaba tagasimaksega arvelduslaenu vormis, mida Venemaa Föderatsioon annab Ungarile vastavalt valitsustevahelisele kokkuleppele koostöö kohta tuumaenergia rahumeelse kasutamise valdkonnas. Selle kokkuleppe kohaselt anti nende uute reaktorite ehitamise ülesanne otse lepingut sõlmides äriühingule Nizhny Novgorod Engineering Company Atomenergoproekt (edaspidi „JSC NIAEP“).

Vaidlustatud otsuses tunnistas komisjon kõnealuse abi tingimuslikult siseturuga kokkusobivaks vastavalt ELTL artikli 107 lõike 3 punktile c. Selle sätte kohaselt võib pidada siseturuga kokkusobivaks abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

Austria Vabariik esitas hagi, nõudes vaidlustatud otsuse tühistamist.

Üldkohtu hinnang

Esimesena lükkas Üldkohus tagasi väite, mis käsitles vaidlustatud otsuse õigusvastasust seetõttu, et komisjon tunnistas kõnealuse abi siseturuga kokkusobivaks hoolimata asjaolust, et uute tuumareaktorite ehistustööde hankelepingu sõlmimine otse äriühinguga JSC NIAEP kujutas endast liidu hankealaste eeskirjade rikkumist.

Austria Vabariik väitis selle kohta muu hulgas, et kuivõrd uute reaktorite ehitamiseks hankelepingu sõlmimine oli abi andmise viis, mis oli kõnealusest abist lahutamatu, siis oli komisjon kohustatud analüüsima seda ka liidu hankealaste eeskirjade alusel. Austria Vabariigi hinnangul tuleneb kohtuotsusest Austria vs. komisjon² pealegi, et

¹ Komisjoni 6. märtsi 2017. aasta otsus (EL) 2017/2112 meetme/abikava/riigiabi SA.38454 – 2015/C (ex 2015/N) kohta, mida Ungari kavatses rakendada tuumaelektrijaama Paks II kahe uue tuumareaktori ehitamise toetuseks (ELT 2017, L 317, lk 45).

² 22. septembri 2020. aasta kohtuotsus Austria vs. komisjon, [C-594/18 P](#) (vt ka [pressiteade nr 112/20](#)).

komisjon oleks pidanud hindama kõnealust abi liidu riigihankeõiguse sätteid arvesse võttes sõltumata sellest, kas ehitustööde hankelepingu otse sõlmimine kujutas endast abi andmise viisi, mis oli sellest abist lahutamatu.

Üldkohus lükkas esmalt tagasi Austria Vabariigi argumendid, mis põhinesid kohtuotsusel Austria vs. komisjon. Ehkki viimati nimetatust tuleneb, et abiga edendatav tegevus peab olema liidu õigusega kooskõlas, ei ole Austria Vabariik käesolevas asjas välja toonud ühtegi toetatavast tegevusest, st tuumaenergia tootmisest, põhjustatud liidu õiguse rikkumist. Lisaks ei tulene sellest kohtuotsusest, nagu oleks Euroopa Kohus kavatsenud laiendada selle kontrolli ulatust, mida komisjonil tuleb teha riigiabi siseturuga kokkusobivuse kontrollimisel, jättes kõrvale oma kohtupraktika, mille kohaselt tuleb eristada abi andmise viise, mis on selle eesmärgist lahutatud, viisidest, mis seda ei ole.

Peale selle ei oleks see, kui tunnustada komisjoni kohustust võtta riigiabi siseturuga kokkusobivuse kontrolli menetluses lõplik seisukoht – vaatamata sellele, milline seos on asjaomase abi andmise viisi ja selle eesmärgi vahel – küsimuses, kas muid liidu sätteid kui riigiabi normid on rikutud või mitte, kooskõlas ühelt poolt menetluseeskirjade ja -tagatistega, mis on ette nähtud konkreetselt nende sätete kohaldamise kontrollimiseks, ning teiselt poolt haldusmenetluse ja õiguskaitsevahendite autonoomia põhimõttega.

Neid täpsustusi arvestades otsustas Üldkohus seejärel, et otsus sõlmida nende kahe uue reaktori ehitustööde hankeleping eelneb asjasse puutuval abimeetmele endale ega kujuta endast abi andmise viisi, mis on abi eesmärgist lahutamatu. Riigihanke korraldamine ja võimalik muu ettevõtja valimine reaktorite ehitamiseks ei muudaks abi eesmärki, s.o kahe uue tuumareaktori tasuta kättesaadavaks tegemist nende käitamise eesmärgil, ega ka abi saajat, kelleks on äriühing Paks II. Lisaks, kui eeldada, et hankemenetlusel oleks olnud mõju abisummale – Austria Vabariik seda ei tõendanud –, siis ei oleks see asjaolu iseenesest avaldanud mingit mõju eelisele, mida see abi selle saaja jaoks endast kujutas, nimelt kahe uue reaktori tasuta kasutusse andmist nende käitamiseks.

Üldkohus rõhutas lõpuks, et vastupidi Austria Vabariigi väidetele oli komisjonil õigus viidata vaidlustatud otsuses hinnangule, mille ta oli andnud varasemas liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses, kus ta oli järeldanud, et kahe uue reaktori ehitamiseks otse lepingu sõlmimine äriühinguga JSC NIAEP ei rikkunud liidu riigihankealaseid õigusnorme. Nimelt välistab õiguskindluse põhimõte selle, et komisjon võiks ehitustööde hankelepingu sõlmimise riigiabi menetluses uuesti läbi vaadata, kui puudub uus teave võrreldes hetkega, mil ta otsustas rikkumismenetluse lõpetada.

Teisena lükkas Üldkohus tagasi väited, mille kohaselt eksisteeris ebaproportsionaalne konkurentsimoonus ja ebavõrdne kohtlemine, mis viib taastuenergia tootjate väljatõrjumiseni elektrienergia liberaliseeritud siseturult. Ta tuletas selle kohta meelde, et liikmesriik võib vabalt kindlaks määrata oma energiaallikate struktuuri ning et komisjon ei või nõuda, et riigi rahastus suunataks alternatiivsetesse energiaallikatesse.

Kolmandana, olles tagasi lükanud turgu valitseva seisundi tugevdamist või loomist käsitleva väite, jättis Üldkohus samuti kõrvale väite, mis puudutas riski Ungari elektrienergia hulgimüügituru likviidsusele.

MÄRKUS: Tühistamishagi taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106

Hoiame ühendust!

